

דף פב.

עין משפט א.

ח"מ סימן קצז סעיף ז

ז. האומר משוך פרה זו ולא תקנה אלא לאחר ל' יום ומשך לא קנה כ
ואם אמר לו קנה מעכשיו ולאחר ל' יום קנה, ואפי' היתה עומדת
הבהמה ביום הל' באגם ל' שזה כמי שהקנה אותה על תנאי וכשנעשה
התנאי נתקיים הקנין. וכל האומר על מנת כאומר מעכשיו.

ח"מ סימן פו סעיף א

א. לוי שחייב מנה לשמעון, ושמעון חייב מנה לראובן, מוצאים מלוי
המנה ונותנים אותו לראובן^ז, בין אם נתחייב לוי לשמעון בשעה
שלוה מראובן, בין נתחייב לו אחרי זה^ז, ואין חילוק בין מלוה בשטר^ס
למלוה בע"פ, אלא כיון ששני הלווים מודים כל אחד למלוה שלו,
מוצאים מלוי ונותנים לראובן, ובכל ענין שיתחייב לוי לשמעון^ע בין

כ. מכתובות פ"ב ע"ב, והטעם דבעת שיחול הקנין כבר חזר הסודר לבעליו וכמ"ש המחבר
בסי' קצ"ה סעיף ה'. סמ"ע ס"ק ט"ז.

ל. היינו שעמדה ברשות שאינו שלו ואינו קונה לו, וה"ה עמדה בר"ה, ובסמ"ע ס"ק י"ז לא
כתב כן. ועיין בש"ך ס"ק ד' שחולק ולדעתו אפי' עומדת ברשות מוכר ביום הל' קנה,
דבממון אנו אומרים גופו מהיום ופירותיו לאחר ל' יום, וכתב הביאורים ס"ק ה' דכן עיקר.
ואם התנה "באם" ודאי דמעכשיו ותנאי הוא. ועיין בט"ז מש"כ.

מ. טור ורבי נתן בברייתא בכתובות י"ט ע"א ובכמה מקומות בש"ס. והוכיחו התוס'
בגיטין ל"ז ע"א ד"ה מדרבי נתן מפלוגתא דאביי ורבא בפסחים ל"א ע"א דהלכה כרבי
נתן, וכן פסק הרמב"ם בפ"ב ממלוה הלכה ו'.

נ. כתב הש"ך בס"ק א' דלא כדעת הר"י אור זרוע המובא בהגהות אשרי פרק שור שנגח
שמחלק בזה, והביאו הב"י כאן, וכן נראה עיקר וכן פסק המהרש"ל בפ"ד דקמא.

ס. כ"כ בעה"ת בשער נ"א ח"א ס"ה.

ע. בדרך הלואה מרבי נתן עצמו בכתובות י"ט ע"א, ובדרך מקח וממכר מפסחים ל"א
ע"א, ובדרך שכירות מקידושין ט"ו ע"א. וכתב בהגהות אשרי פ' ד' וה' דדין דרבי נתן
שייך נמי בחוב של הלואה, ובמפקיד ונפקד, ובניזק, ובשכירות ובגזל ונגזל, ואין חילוק
אם שניהם הלואה או אחד פקדון והשני שאר חוב ובכל תביעות שבעולם שייך דין זה,
וגם בדינא דגרמי לרמב"ן דהוי דאורייתא שייך דינא דרבי נתן, וא"כ אף במוסר מוצאין
מדר' נתן. והש"ך הסיק דאפי' דינא דגרמי מדרבנן מוצאין ממנו מדר' נתן כיון שחייב לו
מדרבנן וכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון, אף דהוי קנסא היכא דמצינן לגבות ממנו
גובים, ולא מצינו בשום מקום בש"ס ופוסקים לחלק בדר' נתן בחוב שהוא מדרבנן, ש"ך
ס"ק ב'.

ובנתיבות בחידושים ס"ק א' הביא מאו"ת שבדבר שנותנים לו בתורת צדקה לא שייך דינא

דרך הלואה, או דרך מקח וממכר, או שכירות. וזהו דין שעבודא דרבי נתן.

הגה: ב. ראובן שיש בידו משכון מהגוי, והגוי חייב לשמעון, י"א פ שיכול שמעון לפדות המשכון מראובן ונותן לו קרן וריבית שעלה עליו ז, וגובה את חובו מן המותר במשכון, והכריע הרמ"א דכן נראה דמאחר שאין לגוי לפרוע בענין אחר יש לשמעון כל זכויות הגוי, ואע"פ שיש מי שחולק ק בזה נראה לדון כן.

עין משפט ב. אה"ע סימן קסח סעיף ג
עיין לעיל דף פ: עין משפט ל

עין משפט ג. אה"ע סימן קסח סעיף א

א. אחרי שיבם את יבמתו הרי היא כאשתו ויכול להוציאה בגט ולהחזירה י אם רצונו בכך.

דף פב:

עין משפט א. אה"ע סימן קסח סעיף ח

ז. יבמה שלא היה לה כתובה או שמחלה כתובתה, היבם זכה בנכסי

דרבי נתן, ואפי' הגיע ליד הלואה אין המלוה יכול לטרוף מהן, דאין בזה משום שיעבוד נכסים, אבל מ"מ החיוב מוטל עליו לשלם מכל מה שהגיע לידו אם יש בידו יותר מכדי סידור בעל חוב. ועיין עוד בש"ך ס"ק ג' בשם הרמב"ם ממתנות עניים בפ"ו, ועיין בסי' צ"ט סעיף ד' בהגה"ה.

פ. תשובת מהרי"ל סי' קפ"ח. והוא שאין לחוש שיבא היזק לראובן מזה. סמ"ע ס"ק ג'.
צ. והש"ך בס"ק ד' כתב דאם הלואה על שנה ובא לפדות תוך שנה צריך ליתן לו ריבית של כל השנה. וכך הוכיח מסי' ע"ב סעיף מ' ומתשובת הרשב"א שהביא הב"י בסי' ק"ד. ועיין בסי' קצ"ד סעיף ב' בהרמ"א.
ק. והוא הרשב"א בתשובה ח"ז סי' קי"ג.

ר. דסד"א כיון שגרשה אסורה עליו באיסור אשת אח, קמ"ל דמותר להחזירה. ממשנה יבמות ל"ט ע"א וכתובות פ"ב ע"ב וכרבי יוסי בר חנינא ביבמות שם.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

אחיו ומוכר ונותן כחפצו, וכשיכניסה יכתוב לה כתובה מנכסיו ^ש.

אה"ע סימן קסח סעיף ט

ט. ח. יבמה שלא היה לה כתובה כי היתה אסורה על אחיו המת, והיא מותרת ליבם, אם רצה כונס ואין לה כתובה כדרך שלא היה לה מבעלה ^ה, ודינה עם יבמה בתוספת כמו שהיה לה עם בעלה, אבל אם לא כתב לה בעלה כתובה כלל, או שמחלה לו צריך לכתוב לה כתובה כדרך כל האלמנות.

ט. לא היו נכסים לבעלה הראשון יש לה מנה מהשני כדין אלמנה. ואם היו לה בנות מן היבם אם כתב לה כתובה על נכסיו של היבם גם הבנות ניזונות מן האחים, ואם אין לה כתובה על נכסיו היבם אינן ניזונות מן האחין ^א, מ"מ האלמנה ניזונית כל ימי אלמנותה.

עין משפט ב. אה"ע סימן קסח סעיף ג

ג. היבמה כתובתה על נכסיו בעלה הראשון ^ב. ע"כ אין היבם רשאי למכור מנכסיו אחיו ^א, ואם מכר או נתן או חילק עם אחיו לא עשה ולא כלום.

אה"ע סימן קסח סעיף ט

עיין לעיל עין משפט א

ש. גם אם לא כתב לה יש לה כתובה מתקנת חז"ל. ב"ש.
ת. ולא שייך לחייבו כתובה מתקנה שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה מאחר שבאה מכח ראשון ואין לה יותר ממה שהיה לה אצל ראשון, והתם כיון שאסורה היתה לו אדרבה תהא קלה בעיניו להוציאה, ב"ש סק"ז.
א. ואף אם הניח הראשון נכסים אין לבנות מזונות שהרי לא כתב לה אלא בנן נוקבין דיהוי לך מנאי, ואם יש לה כתובה על נכסיו היבם הרי הם ניזונות, כך כתב הרמ"א. והב"ש העיר דמהתוס' משמע דגם אם כתובתה על נכסיו בעלה השני אין להם מזונות ע"ש.
ב. נפ"מ שטורפת מן המשועבדים של הראשון, ולא מן הבני חורין של השני. מתוס' ור"ן בב"ש ס"ק ב'.
ג. ואחרי שיבמה אינו יכול לומר אי איפשי בתקנת חכמים, ויכתוב לה כתובה על נכסיו, אבל לפני שיבמה ורוצה לכתוב לה כתובה על נכסיו רשאי, ואינה יכולה לעכב ואז רשאי למכור בנכסיו המת, ולפ"ז מה שכתב שאינו יכול למכור לפני שיבם היינו באינו רוצה לכתוב לה כתובה על נכסיו, כ"כ הב"ש בס"ק ג'.

עין משפט ג.ד.

אה"ע סימן קסח פ"ה ב

ב. גירשה והחזירה לפני שפרע לה כתובתה, אין לה אלא כתובה אחת שעל דעת כתובה ראשונה החזירה.

עין משפט ה.

אה"ע סימן ק פ"ה טו

טו כז. הוציאה ב' גיטין וכתובה אחת, גובה רק כתובה אחת כיון דאפי' אם החזיר את אשתו על דעת הכתובה הראשונה הוא מחזירה.

עין משפט [ו.]

אה"ע סימן ק פ"ה א

א. מדינא דגמ' ^ה נגבים עיקר כתובה ותוספת רק מקרקע, אבל מתקנת הגאונים ^ו נגבים אפי' ממטלטלין, ^ז חוץ מכתובת בנין דיכרין שנגבית רק מקרקעות, ולכן גובה ממצעות שגבו היתומים ^ח מחובות אביהם, ומ"מ יכולים היתומים ובעלה לסלקה בקרקע.

אה"ה: ב. אם נתן ^ט ליורשים במתנת בריא האשה גובה מהם, דאינו אלא כירושא, אבל נתן לאחר, אינה גובה מהם.

הגה: ג. "אם ציוה לתת לאחר מותו מנכסיו כך וכך אפי' שהיה בריא האשה גובה מהם, דהוי כמתנת שכיב מרע.

- ד. שם במשנה פ"ט ע"ב. והוא שזמן כתובה קדם לגט הראשון, כ"כ הב"ח והח"מ, דאל"כ גובה הראשונה בגט והשניה בכתובה, וכל זה במקום שאין דרכם לכתוב כתובה.
- ה. כתובות ס"ט ע"ב ונ"א ע"א, והרא"ש בפ"ק דבב"ק והר"ן בשם הרשב"א בפ' הכותב ע"פ הגמ' בכתובות ס"ז ע"א, כתבו דגם מגמלים של הבעל האשה גובה.
- ו. והיינו בני חורין אבל אם מכרם הבעל או נתנם במתנת בריא, אינה גובה מהם.
- ז. ולדעת הרא"ש ורשב"א אף כתובת בנין דיכרין גובה ממטלטלין, דבדורות אלו שניהם שווים, כ"כ הח"מ.
- ח. וה"ה משטר חוב שהניח בעלה דזה נקרא מטלטלין, כ"כ הב"ח בח"מ.
- ט. ממדכי בפ' נערה.
- י. ואפי' אי הוי בקנין או שמסר ביד שליש שיש אז מצוה לקיים דברי המת. כ"כ הח"מ והוסיף דאף דמצוה לקיים דברי המת היות והקנין חל רק לאחר מיתה הוי כמתנת שכיב מרע, אבל בקנו ממנו שקנה המקבל מחיים, אין לעשות מעשה שהאשה תגבה מהם, כ"כ הח"מ ס"ק ט'.

א. ד. ואם מכרו היורשים אחר מותו גובה האלמנה מהם, ולא^ל נהגו כן מפני תקנת השוק.

ב. משמע דאם נתנו ליכא בזה תקנת השוק וגובה מהם, דאם לא כן היתומים יעשו כן ויבריחו ממנה, ומה הועילו הגאונים בתקנתם, כן כתב הח"מ טעם הדבר.
ל. ותקנת השוק היא רק במטלטלין ועיין במשנה בכורות דף נ"ב ע"א. ואם תגבה מהדמים שביד היתומים הוא במחלוקת הרא"ש ורב האי בסי' ק"ז, כ"כ הח"מ.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהוד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרם בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com